

Súd: Okresný súd Bratislava II
Spisová značka: 51C/456/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1215227107
Dátum vydania rozhodnutia: 08. 02. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michaela Krajčová
ECLI: ECLI:SK:OSBA2:2017:1215227107.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Bratislava II v Bratislave v konaní pred sudkyňou JUDr. Michaelou Krajčovou v sporovej veci žalobcu: E. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom Č. XX, D. proti žalovanému: Slovenská republika, zast.: Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom Župné námestie 13, Bratislava, o ochranu osobnosti a poskytnutie náhrady nemajetkovej ujmy, takto

rozhodol:

I. Súd žalobu **z a m i e t a**.

II. Žalovanému súd proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania **n e p r i z n á v a**.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobou zo dňa 14.12.2015, podanou na tunajší súd dňa 15.12.2015, žalobca žiadal, aby bol zo strany štátu odškodnený sumou vo výške 35 000,- € za ujmy, ktoré ako uviedol žalobca vo svojom podaní, mu boli spôsobené v dôsledku toho, že neprávom vykonával trest v zmysle rozsudku Okresného súdu Bratislava III, sp. zn.: 1T/55/2008 zo dňa 26.09.2011 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn.: 4To/169/2011 zo dňa 07.06.2012. Z obsahu žaloby vyplýva, že svoj nárok odvodzuje od rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn.: 2Tdo/64/2012 zo dňa 27.11.2012, ktorým boli uvedené rozhodnutia zrušené.

2. V žalobe žalobca uviedol, že rozhodnutia súdov ho poškodzovali verejne, ako aj v osobnom a rodinnom živote, ďalej v pracovnom a spoločenskom živote. Preto, aj vzhľadom na dĺžku trestného konania 9 rokov, je potrebné toto chápať ako vážny zásah do jeho osobnej slobody nevinného človeka, ktorý má z uvedených dôvodov značne sťažený svoj život, s následkom zníženia aj jeho odmien a finančných príjmov. Žalobca bol niekoľko rokov nútený znášať procesy a jednotlivé konania, pričom bol neprávom ohrozovaný rôznymi následkami, ktorého poškodzovali jeho aj jeho rodinu. Až Najvyšší súd SR spravodlivo rozhodol, že trestná vec nie je trestným činom, čím bola potvrdená jeho nevina a teda trestný čin spáchaný nebol, a preto nebol dôvod na jeho potrestanie. Neprávom vykonávaný trest a celá táto udalosť ho verejne poškodzovala, poškodila nielen jeho osobu, ale aj jeho rodinu a to dlhotrvajúcim konaním súdov a následne aj neprávom vykonávaným trestom. Za ujmy, ktoré mu týmto boli spôsobené počas 9 rokov ako nevinnnej osobe žiada, aby bol odškodnený sumou vo výške 35 000,- €.

3. Okresný súd Bratislava II, postupujúc podľa § 129 C.s.p. (pôvodne § 43 ods. 1 O.s.p.) uznesením č. k.: 51C/456/2015-41 zo dňa 15.02.2016, vyzval žalobcu, aby žalobu zo dňa 14.12.2015 označenú ako: „Žaloba na ochranu osobnosti“, v ktorej žiada, aby bol zo strany štátu odškodnený sumou vo výške 35 000,- eur za ujmy, ktoré mu boli spôsobené počas trvania 9 rokov, opravil a doplnil v zmysle uvedeného uznesenia, nakoľko v podaní absentuje opísanie rozhodujúcich skutočností, na ktorých základe si žalobca uplatňuje svoj nárok a rovnako v ňom nie sú uvedené žiadne konkrétne rozhodnutia

(rozsudky), ktoré by mohli mať za následok žalobcom popisované poškodenie jeho osoby a jeho rodiny. Uznesenie bolo žalobcovi doručované súdom na všetky známe adresy opakovane (5-krát), bezvýsledne.

4. Žalovaný v písomnom podaní, doručenom súdu dňa 23.09.2016 uviedol, že zo žaloby vyplýva, že žalobca sa domáha odškodnenia nemajetkovej ujmy vo forme peňažnej náhrady podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti, pričom subjekt zodpovedný za vznik tejto ujmy za žalovaného v konaní označil Slovenskú republiku. Žaloba teda smeruje voči štátu - Slovenskej republike. Ak žalobca označí za žalovaného štát, je povinný riadne označiť aj štátny orgán, ktorý má za štát konať. Riadne označenie štátu ako žalovaného účastníka konania je teda náležitosťou riadneho návrhu, bez ktorého nemožno v konaní pokračovať, keďže podľa žaloby doručenej žalovanému súdom, je žalovaným subjektom Slovenská republika, bez označenia orgánu príslušného na konanie, čo je nepochybne vadou žalobného návrhu, ktorú bolo/je potrebné odstrániť postupom podľa § 129 CSP, nie je zrejmé, z akého dôvodu bola žaloba Ministerstvu spravodlivosti SR doručená súdom na vyjadrenie.

5. Ďalej žalovaný uviedol, že vo veciach ochrany osobnosti sú účastníkmi konania osoba, do ktorej práva na ochranu osobnosti malo byť zasiahnuté (subjekt ochrany) a narušiteľ, teda fyzická alebo právnická osoba, ktorá mala neoprávnené zasiahnuť do práva na ochranu osobnosti a je nositeľom povinnosti upustiť od neoprávnených zásahov do práva na ochranu osobnosti, odstrániť následky zásahov alebo poskytnúť primerané finančné zadosťučinenie. Otázkou kto je v danom prípade subjektom ochrany a kto subjektom zásahu, musí súd v konaní

o ochranu osobnosti riešiť vždy medzi prvými. Predpokladom úspešného uplatnenia práva na ochranu osobnosti je nielen zistenie, že žalobca je fyzickou osobou, ktorej osobnostné práva boli porušené alebo ohrozené, ale rovnako zistenie, že žalovaný sa dopustil tohto konania, ktoré žalobca v konaní považoval za zásah do jeho chránených práv a záujmov a z ktorého vyvodzoval svoje právo na ochranu osobnosti. Obe zisťovania sú súčasťou skúmania, kto je aktívne a pasívne vecne legitimovaný, pričom nedostatok pasívnej vecnej legitimácie je dôvodom na zamietnutie žaloby. Ministerstvo spravodlivosti SR poukazuje na to, že nie je pasívne vecne legitimovaným subjektom konania o ochranu osobnosti podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka. Podľa tvrdení žalobcu k neoprávnenému zásahu do jeho práv malo dôjsť rozhodnutiami súdov ako „slovenských justičných inštitútov“, konkrétne jeho právoplatným odsúdením na trest odňatia slobody v trvaní 10 mesiacov s podmienčným odkladom výkonu trestu na skúšobnú dobu 18 mesiacov rozsudkom Okresného súdu Bratislava III zo dňa 26.09.2011, sp. zn.: 1T 55/2008 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave zo dňa 07.06.2012, sp. zn.: 4To 169/2011. Keďže predmetný právoplatný rozsudok bol uznesením Najvyššieho súdu SR zo dňa 06.11.2013, sp. zn.: 2Tdo 64/2012 zrušený z dôvodu porušenia zákona v neprospech obvineného (žalobcu), považuje žalobca vydanie odsudzujúceho rozsudku za nezákonný a neoprávnený zásah do jeho osobnostných práva, ktorý ho oprávňuje požadovať peňažnú náhradu nemajetkovej ujmy. Žalovaná Slovenská republika však nevydala vytykané rozhodnutie, vytykaného konania sa nedopustila, a preto z hľadiska žalobou uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy z titulu neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti nemôže byť považovaná za subjekt zásahu. Pokiaľ žalobca ako žalovanú označil Slovenskú republiku, označil tak subjekt, ktorý nie je pôvodcom zásahu a žaloba o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v zmysle § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka nesmeruje voči tomu, kto je pasívne legitimovaný, žalovaný žiada, aby súd žalobu v celom rozsahu zamietol z dôvodu nedostatku pasívnej vecnej legitimácie.

6. Žalovaný v konaní pred súdom ďalej uviedol, že zákon č. 514/2003 Z. z. pre úspešné uplatnenie nároku na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o treste, vyžaduje kumulatívne splnenie troch základných predpokladov a to: preukázané zrušenie právoplatného rozhodnutia o treste, vznik škody, ktorá mala byť týmto rozhodnutím spôsobená a taktiež príčinnú súvislosť medzi rozhodnutím a spôsobenou škodou. Zo žalobného návrhu ako i z jeho príloh doručených žalovanému je zrejmé, že rozsudkom NS SR sp. zn.: 2Tdo 64/2012 bol zrušený právoplatný rozsudok, ktorým bol žalobcovi uložený trest, teda táto podmienka splnená je, avšak žalobca žalobným návrhom ani prílohami žiadnym spôsobom nepreukázal vznik akejkoľvek škody, príp. nemajetkovej ujmy, a teda nepreukázal dôvodnosť požadovanej náhrady v sume 35 000,- €. Bez preukázania vzniku samotnej škody nie je možné skúmať ani príčinnú súvislosť, ktorá tým pádom taktiež nebola riadnym spôsobom preukázaná.

7. Súd vec prejednal v neprítomnosti žalobcu (§ 180 C.s.p.). Žalobca bol na pojednávanie opakovane predvolávaný a to tak z adresy trvalého pobytu (§ 106 ods. 1 písm. a) C.s.p.) ako aj z adresy, ktorú

sám žalobca označil ako adresu na doručovanie. Predvolanie na pojednávanie bolo na adresu trvalého pobytu podľa § 106 C.s.p. žalobcovi doručené v zmysle § 111 ods. 3 C.s.p. dňa 18.01.2017.

8. Súd vykonal dokazovanie oboznámením listinných dôkazov - oboznámením rozsudku Najvyššieho súdu SR zo dňa 27.11.2012, sp. zn.: 2 Tdo 64/2012. Na základe vykonaného dokazovania súd zistil nasledujúci skutkový stav:

Rozsudkom Okresného súdu Bratislava III zo dňa 26.09.2011, sp. zn.: 1T 55/2008 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave zo dňa 07.06.2012, sp. zn.: 4To 169/2011 bol obžalovaný (žalobca) uznaný vinným z trestného činu ohovárania podľa § 206 ods. 1 Tr. zákona a bol mu uložený na trest odňatia slobody v trvaní 10 mesiacov, ktorého výkon podľa § 58 ods. 1 písm. a/ Tr. zákona mu súd podmieniene odložil a určil skúšobnú dobu 18 mesiacov.

Uznesenie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 06.07.2012, sp. zn.: 4 To 169/2011 bolo rozsudkom Najvyššieho súdu SR zo dňa 06.11.2013, sp. zn.: 2Tdo 64/2012 zrušené z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. poriadku.

9. Takto ustálený skutkový stav súd po právnej stránke posúdil nasledovne:

Podľa § 11 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primeranú zadosťučinenie.

Podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

Podľa čl. 19 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena.

Podľa § 3 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov, štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci, okrem tretej časti toho zákona, pri výkone verejnej moci nezákonným rozhodnutím, nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, alebo nesprávnym úradným postupom.

Podľa § 5 ods. 1 citovaného zákona, právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím má účastník konania, ktorému vznikla škoda v dôsledku rozhodnutia vydaného v tomto konaní.

Podľa § 5 ods. 2 citovaného zákona, právo na náhradu škody má i ten, s kým nebolo konané ako s účastníkom konania, aj keď s ním, ako s účastníkom konania, konané malo byť.

Podľa § 5 ods. 3 citovaného zákona, ak bolo nezákonné rozhodnutie vydané v konaní, na ktoré sa nevzťahujú predpisy o správnom konaní, právo na náhradu škody má ten, komu nezákonným rozhodnutím škoda vznikla

Podľa § 6 ods. 1 citovaného zákona, ak tento zákon neustanovuje inak, právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím možno uplatniť iba vtedy, ak právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená, bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom. Súd, ktorý rozhoduje o náhrade škody, je viazaný rozhodnutím tohto orgánu.

Podľa § 6 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov právo podľa odseku 1 možno priznať iba vtedy, ak poškodený podal proti nezákonnému rozhodnutiu riadny opravný prostriedok podľa osobitných predpisov. Splnenie tejto podmienky sa nevyžaduje, ak ide o prípady hodné osobitného zreteľa.

Podľa § 6 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov, ak bola škoda spôsobená nezákonným rozhodnutím, ktoré je vykonateľné bez ohľadu na právoplatnosť, možno nárok na náhradu škody uplatniť aj vtedy, ak nezákonné rozhodnutie bolo zrušené alebo zmenené na základe riadneho opravného prostriedku. Ak bolo vykonateľné rozhodnutie vydané v konaní, na ktoré sa nevzťahujú predpisy o správnom konaní, možno nárok uplatniť aj vtedy, ak bolo zrušené pre nezákonnosť príslušným orgánom.

Podľa § 17 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov, uhrádza sa skutočná škoda a ušlý zisk, ak osobitný predpis neustanovuje inak, pričom v prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak.

Podľa § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov výška nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa odseku 2 sa určuje s prihliadnutím najmä na

- a) osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje,
- b) závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo,
- c) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote,
- d) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení.

Podľa § 17 ods. 4 citovaného zákona, v znení účinnom od 1.1.2009, výška nemajetkovej ujmy spôsobenej rozhodnutiami uvedenými v § 7 a 8 je najmenej jedna tridsatina priemernej nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky za predchádzajúci kalendárny rok, a to za každý, aj začatý deň pozbavenia osobnej slobody.

Podľa § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov výška náhrady nemajetkovej ujmy priznaná podľa odseku 2 nemôže byť vyššia ako výška náhrady poskytovaná osobám poškodeným násilnými trestnými činmi podľa osobitného predpisu.

10. S poukazom na vyššie uvedené zákonné ustanovenia súd dospel k záveru, že žaloba žalobcu je nedôvodná, a preto ju v celom rozsahu zamietol.

11. Súd sa v prvom rade zaoberal otázkou pasívnej vecnej legitímácie žalovaného vzhľadom k námietke uplatnenej žalovaným. Pod vecnou legitímáciou, či už aktívnou alebo pasívnou sa vo všeobecnosti v občianskom súdnom konaní rozumie oprávnenie alebo povinnosť účastníkov vyplývajúce z hmotného práva. Vecnú legitímáciu má ten z účastníkov, komu svedčí stav z hmotného práva, teda kto je nositeľom subjektívneho práva (aktívna vecná legitímácia) alebo nositeľom subjektívnej povinnosti vyplývajúcej z hmotného práva (pasívna vecná legitímácia), o ktorých sa v konaní rozhoduje.

12. Žalovaný namietal, že žalobca v žalobe označil za žalovaného Slovenskú republiku, ktorá v konaní nie je pasívne legitímovaná a nie je mu zrejmé, z akého dôvodu bola žaloba doručovaná Ministerstvu spravodlivosti SR. Označenie správneho štátneho orgánu v žalobe, ktorý koná za štát v rozsahu svojej pôsobnosti, nie je otázkou pasívnej legitímácie štátu v konaní, resp. s pasívnou legitímáciou štátu nesúvisí. Pasívna legitímácia je stav, ktorý znamená že subjekt práva je nositeľom subjektívnej povinnosti vyplývajúcej z hmotného práva. K pasívnej legitímácii sa súd vyjadruje v rozhodnutí vo veci samej vychádzajúc zo skutkového stavu zisteného vykonaným dokazovaním. Existencia či neexistencia pasívnej legitímácie štátu ako hmotnoprávneho stavu nemá nijakú spojitosť so správnym procesným označením štátu ako účastníka konania na žalovanej strane. Riadne označenie štátu ako žalovaného účastníka konania je náležitosťou riadneho návrhu na začatie konania. Štát je ako účastník konania označený riadne, ak je súčasne s ním označený príslušný štátny orgán, ktorý bude za štát konať. Neoznačenie toho, kto má za štát konať, má za následok neúplnosť návrhu so súčasným vznikom

povinnosti súdu pokúsiť sa o odstránenie tejto vady postupom podľa § 129 C.s.p. (resp. § 43 O. s. p.), (por. NS SR 6 Cdo 149/2011). Súd túto vadu odstraňoval, avšak bezúspešne.

13. Súd je však zároveň povinný - bez zreteľa na označenie obsiahnuté v žalobe - zabezpečiť, aby za štát pred súdom konal štátny orgán v rozsahu pôsobnosti ustanovenej osobitnými predpismi alebo právnická osoba, ktorá je oprávnená podľa osobitného predpisu a konať len s takýmto oprávneným subjektom.

14. Kým pasívne legitimovaným subjektom, voči ktorému je uplatňovaný nárok na náhradu škody spôsobenú orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci môže byť v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. len štát, pasívne legitimovaným subjektom, voči ktorému je uplatňovaný nárok na ochranu osobnosti podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka je pôvodca neoprávneného zásahu do osobnostných práv. Pokiaľ by však k zásahu do osobnostných práv malo dôjsť rozhodnutím súdu, pasívne legitimovaným subjektom v konaní o ochranu osobnosti je v takomto prípade tiež štát. Rozhodnutie súdu ako orgánu verejnej moci je totiž výsledkom výkonu súdnej moci - súdnictva, t. j. výkonu verejnej moci. Na tomto rozhodnutí sa podieľajú sudcovia ako predstavitelia súdnej moci, ktorí sú podľa § 25 ods. 1 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v osobitnom vzťahu k štátu. Ak pasívne legitimovaným subjektom v konaní o náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci orgánmi verejnej moci je v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. štát, potom analogicky je štát pasívne legitimovaným aj v konaní o ochranu osobnosti za neoprávnený zásah do osobnostných práv orgánmi verejnej moci pri výkone tejto moci. Rovnako analogicky pri uplatňovaní takéhoto nároku koná za štát Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky.

15. Napriek tomu, že súd posudzoval uplatnený nárok ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci podľa zákona č. 514/2003 Z.z., vychádzajúc z vyššie uvedeného ako aj z označenia žaloby žalobcom na prvej strane žaloby pod nadpisom, súd posúdil uplatnený nárok aj podľa ustanovení § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti. Právne prostriedky ochrany v prípade nemajetkovej ujmy spôsobenej neoprávneným zásahom do osobnostných práv podľa § 13 Občianskeho zákonníka sú totiž v podstate zhodné s právnymi prostriedkami ochrany v prípade nemajetkovej ujmy, ktorá je chápaná ako forma škody spôsobenej pri výkone verejnej moci podľa § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. Platí totiž, že aj pri posudzovaní žalobcom uplatneného nároku podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti musí súd konať s Ministerstvom spravodlivosti SR ako s orgánom štátu konajúcim za štát.

16. Okrem toho súd podotýka, že súdne konanie je ovládané zásadou iura novit curia (pozná súd právo). Strany sporu (teda žalobca) nie sú povinné uplatnený nárok právne kvalifikovať, pretože právna kvalifikácia prejednávanej veci patrí do posúdenia súdu. Strany sporu sú ale povinné uviesť rozhodné skutočnosti, ktoré umožnia súdu, aby uplatnený nárok alebo obranu proti nemu právne kvalifikoval. Súd tak skúma, či tvrdené skutočnosti možno podriaďiť pod hypotézu niektorej právnej normy tak, aby z dispozície tejto právnej normy bolo možné vyvodiť plnenie, prípadne určiť, či tu žalobcom požadovaný právny vzťah alebo právo je alebo nie je alebo potvrdiť také skutočnosti, ktoré bránia tomu, aby bolo žalobe vyhovie. Ak strana sporu uvedie rozhodujúce skutočnosti, z ktorých vyvodzuje ním tvrdený nárok alebo obranu proti nemu, ale s týmito skutočnosťami spája nesprávne právne následky, nie je súd viazaný právnym názorom účastníka a je povinný posúdiť vec podľa tých právnych noriem, ktoré na tvrdený a súdom zistený skutkový stav dopadajú (porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu zo dňa 22. 09. 2010, sp. zn. 5 Cdo 196/2009). Zo žiadneho ustanovenia C.s.p. (ani O.s.p.) totiž nevyplýva povinnosť žalobcu uviesť žalobe aj právnu charakteristiku opísaného skutku. Ak žalobca napriek tomu uvedie v návrhu tzv. „právny dôvod“ žaloby, nie je to pre ďalší priebeh konania smerodajné, pretože súd pri svojom právnom posúdení veci nie je viazaný právnym názorom strán sporu.

17. Ak teda súd rozhoduje o peňažnom plnení, ktoré vychádza zo skutkových tvrdení, ktoré umožňujú posúdiť nárok po právnej stránke aj podľa iných noriem, ako je žalobcom navrhované, resp. výsledky vykonaného dokazovania umožňujú podriaďiť uplatnený nárok pod iné hmotnoprávne ustanovenie, než akého sa žalobca dovoláva, je povinnosťou súdu uplatnený nárok takto posúdiť bez ohľadu na to, či v žalobe právny dôvod požadovaného plnenia je alebo nie je uvedený, alebo je uvedený nesprávne. Nemožno preto uprieť súdu právo (resp. povinnosť), aby v spojení so skutkovými zisteniami urobil sám odlišné, právu zodpovedajúce hodnotenie žalobou uplatneného plnenia.

18. Žalobou sa žalobca domáhal splnenia povinnosti zaplatiť mu 35 000,- €. V žalobe ako rozhodujúce skutočnosti, okrem iného, uviedol, že žiada, aby bol zo strany štátu odškodnený sumou vo výške 35 000,- € za ujmy, mu boli spôsobené v dôsledku toho, že neprávom vykonával trest v zmysle rozsudku Okresného súdu Bratislava III, sp. zn.: 1T/55/2008 zo dňa 26.09.2011 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn.: 4To/169/2011 zo dňa 07.06.2012. Z obsahu žaloby vyplýva, že svoj nárok odvodzuje od rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn.: 2Tdo/64/2012 zo dňa 27.11.2012, ktorým boli uvedené rozhodnutia zrušené. Žalobca tak vymedzil skutkový rámec, z ktorého vyvodzoval právo na splnenie povinnosti žalovaným zaplatiť mu 35 000,- €. Je pritom povinnosťou súdu posúdiť, či skutkové tvrdenia v žalobe o peňažné plnenie umožňujú posúdiť nárok po právnej stránke nielen podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka tak, ako to v žalobe uviedol žalobca, ale aj podľa noriem o náhrade škody voči štátu podľa zákona č. 514/2003 Z.z. a či z hypotéz týchto noriem je možné vyvodiť vznik povinnosti plniť, a to bez ohľadu na to, ako žalobca v tomto konaní právne kvalifikoval rozhodujúce skutočnosti, z ktorých vyvodzoval uplatnené právo.

19. Vychádzajúc z obsahu žaloby a skutkových tvrdení v nej obsiahnutých má súd za to, že žalobca sa jednoznačne domáhal náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, nakoľko svoj nárok odvodzoval od rozsudku Okresného súdu Bratislava III zo dňa 26.09.2011, sp. zn.: 1T 55/2008 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave zo dňa 07.06.2012, sp. zn.: 4To 169/2011. Keďže predmetný právoplatný rozsudok bol uznesením Najvyššieho súdu SR zo dňa 06.11.2013, sp. zn.: 2Tdo 64/2012 zrušený z dôvodu porušenia zákona v neprospech obvineného (žalobcu), považuje žalobca vydanie odsudzujúceho rozsudku za nezákonný a neoprávnený zásah do jeho osobnostných práva, ktorý ho oprávňuje požadovať peňažnú náhradu nemajetkovej ujmy

20. Následne sa súd, so zreteľom na obsah žaloby a súdom aplikované právne hodnotenie žalobcom upleteného nároku, musel vysporiadať s otázkou, či vznikol medzi stranami sporu zodpovednostný vzťah. Súd pritom dospel k jednoznačnému záveru, že takýto zodpovednostný vzťah medzi stranami sporu nevznikol.

21. Pre vznik škody, resp. zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci v zmysle zákona mč. 514/2003 Z.z. sa vyžadujú nasledovné predpoklady:

- a) nezákonné rozhodnutie, nezákonné zatknutie, zadržanie alebo iné pozbavenie osobnej slobody, rozhodnutie o treste alebo ochrannom opatrení, rozhodnutie o väzbe alebo nesprávny úradný postup. V prípade, že sa jedná o nezákonné rozhodnutie sa požaduje, aby bolo rozhodnutie, ktorým bola spôsobená škoda, neskôr zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom. Je potrebné, aby poškodený podal proti nezákonnému rozhodnutiu riadny opravný prostriedok, avšak toto neplatí, ak sa jedná o prípady hodné osobitného zreteľa podľa § 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z.. V prípade posudzovania zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú rozhodnutím o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia, zastavenie trestného stíhania, ak k takémuto rozhodnutiu došlo preto, že sa nenaplnil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným, má rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania v znesení obvinenia pre nezákonnosť (porovnaj 4 M Cdo 15/2009).
- b) škoda, ktorou sa podľa zákona č. 514/2003 Z.z. je skutočná škoda a ušlý zisk. Tak ako má poškodený právo na náhradu majetkovej škody, má poškodený právo aj na peňažnú náhradu nemajetkovej ujmy a to v prípade, že by konštatovanie porušenia práva, nebolo dostatočným zadosťučinením vzhľadom na spôsobenú ujmu. Nemajetkovou ujmu je určitá náhrada za protiprávny stav, ktorý spôsobil nenapraviteľnú ujmu vo sfére fyzickej osoby. Je dôležité tu prihliadať na to, v akom rozsahu bola znížená česť, dôstojnosť a postavenie fyzickej osoby. Výška náhrady v peniazoch je voľne vyjadriteľná súdom, ktorý sa musí opierať o preskúmateľné hľadiská.
- c) príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím, resp. nesprávnym úradným postupom a vzniknutou škodou.

22. Osobitosťou nároku na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z.z. je navyše to, že pred uplatnením nároku na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe na súde, treba nárok vopred prerokovať s príslušným orgánom podanou písomnou žiadosťou (§ 15 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z.). V prípade, že kompetentný orgán v lehote do šiestich mesiacov odo dňa prijatia žiadosti neuspokojil nárok poškodeného čo i len sčasti, poškodený sa môže domáhať uspokojenia nároku na súde. V prípade, že by bol žalobný návrh podaný

na súd bez podania písomnej žiadosti o predbežné prerokovanie, súd musí už z tohto dôvodu žalobu zamietnuť ako predčasne podanú, keďže nebol naplnený základný predpoklad pre súdne konanie, a sice predbežné prerokovanie tohto nároku s príslušným orgánom v zmysle § 15 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2003/514/>> (por. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 19. 05. 2015, sp. zn. 3Sžo/38/2014).

23. Vzhľadom na uvedené skutočnosti, kedy žalobca pred podaním žaloby na súd, neprerokoval v zmysle § 15 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. svoj nárok s príslušným orgánom písomnou žiadosťou (ktorú skutočnosť potvrdil žalovaný), už z tohto dôvodu musel súd žalobu žalobcu zamietnuť ako predčasne podanú. Okrem toho súd uvádza, že žalobca nepreukázal ani splnenie ďalších zákonných predpokladov, ktoré by zakladali jeho právo na náhradu ním tvrdenej škody, resp. nemajetkovej ujmy.

24. Súd sa následne, vzhľadom na tvrdenie žalobcu, zaoberal aj jeho nárokom z hľadiska možnej aplikácie ustanovenia § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka na žalobcom popisovaný skutkový stav. Ústavným rámcom ochrany osobnostných práv je čl. 19 Ústavy Slovenskej republiky, v zmysle ktorého každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti, ochranu mena, ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života ochranu pred neoprávneným zhromažďovaním, zverejňovaním alebo iným zneužívaním údajov o svojej osobe. Okrem práv spätých s ochranou osobnosti Ústava Slovenskej republiky zaručuje aj iné základné práva a slobody, napr. právo na súdnu a inú ochranu (čl. 46 až 50) a slobodu prejavu (čl. 26). Uplatňovanie týchto základných práv a slobôd a ich právna ochrana musia byť proporcionálne a vzájomne vyvážené tak, aby sa nadmernou ochranou jedného práva nad únosnú mieru nepotlačila ochrana iného práva. To znamená, že ani existencia zásahu do osobných práv nemusí nevyhnutne viesť k záveru o neoprávnenosti takéhoto zásahu, ak bol dôsledkom uplatňovania iného základného práva a vzhľadom na okolnosti uplatňovania iného základného práva nepresiahol hranice primeranosti.

25. Podľa ustanovenia § 11 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy. Zákon v tomto ustanovení výpočet konkrétnych zásahov do osobnostných práv fyzickej osoby nevymenúva; ustanovuje len znaky, pri danosti ktorých treba určité konanie považovať za zásah do osobnosti občana. Ak sú tieto znaky dané, má každá fyzická osoba právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadostučinenie (§ 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce takéto zadostučinenie najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch (§ 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Aby vznikol právny vzťah, obsahom ktorého je na jednej strane právo domáhať sa ochrany podľa § 11 Občianskeho zákonníka a na druhej strane povinnosť znášať sankcie uložené súdom, musia byť splnené obe vyššie uvedené náležitosti (zásah musí byť neoprávnený a tiež objektívne spôsobilý privodiť ujmu na chránených osobnostných právach). Zodpovednosť za neoprávnený zásah je založená na objektívnom princípe, to znamená, že sa popri neoprávnenosti zásahu do osobnosti fyzickej osoby, nevyžaduje zavinenie pôvodcu tohto neoprávneného zásahu.

26. Po zvážení všetkých vyššie uvedených skutočností, súd dospel k záveru, že žalobcovi nevznikol nárok na zapltenie náhrady nemajetkovej ujmy ani v zmysle § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka. Ak bolo voči fyzickej osobe v súlade s podmienkami stanovenými zákonom vznesené obvinenie z trestného činu a následne proti nej podaná obžaloba a ak i všetky ďalšie úkony orgánov činných v trestnom konaní sú vykonávané v medziach zákona, nepredstavuje vznesenie obvinenia, podanie obžaloby ani ďalšie úkony orgánov činných v trestnom konaní voči obvinenej fyzickej osobe neoprávnený zásah do osobnostných práv, chránených ustanovením § 11 Občianskeho zákonníka, a to ani v prípade, že neskôr príde k jej oslobodeniu spod obžaloby súdom (por. rozsudok Najvyššieho súdu SR z 19. mája 2010, sp. zn. 5 Cdo 108/2009).

27. Vzhľadom na všetky vyššie uvedené skutočnosti, keďže žalobcovi nevznikol nárok na náhradu nemajetkovej ujmy ani v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z. a ani v zmysle Občianskeho zákonníka, súd žalobu v celom rozsahu zamietol.

28. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa § 251 a § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku. Žalovaný mal vo veci úspech, preto by mal žalovaný voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania. Nakoľko však žalovanému žiadne trovy nevznikli, súd mu nárok na ich náhradu nepriznal.

Poučenie:

Proti rozsudku je prípustné odvolanie v lehote 15 dní od doručenia rozsudku na súde, proti ktorého rozsudku smeruje. Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Exekúciu možno vykonať len na návrh oprávneného alebo na návrh toho, kto preukáže, že naňho prešlo právo z rozhodnutia (§ 37 ods. 3) (ďalej len „oprávnený“). Oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa tohto zákona, ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie (§ 38 ods. 1, 2 Exekučného poriadku).

Exekúciu vykoná ten exekútor, ktorého v návrhu na vykonanie exekúcie označí oprávnený (§ 38 zák. č. 233/1995 Z.z.) a ktorého jej vykonaním poverí súd, ak osobitný predpis alebo tento zákon neustanovuje inak (§ 29 zákona č. 233/1995 Z.z.).